

Infopädevus e-õppe teel

Vilve Seiler

erialainfo spetsialist

Infopädevuse ajastu TÜ raamatukogus algas 2006. aastal, kui seni erinevates osakondades töötanud erialareferentidest moodustati omaette erialainfo osakond ja infopädevuse õpetamine sai üheks osaks tööst. Vilve Seileri ülesandeks sai infopädevuse õpetamise korraldamine. Selleks tuli ennast kõigepealt interneti abil infopädevuse teemaga kurssi viia, lugedes teemakohaseid teadusartikleid ja uurides maailma raamatukogude kogemusi ning parimaid praktikaid.

Infopädevus on tänapäeva teaberohkkes ühiskonnas aktiivselt osalemiseks vajalik, seda nii ülikooli-õpingute edukaks läbimiseks kui ka töös. See tähendab oskust informatsiooni leida, seda efektiivselt hallata, kriitiliselt hinnata ja eetiliselt kasutada. Kui need oskused on kord omandatud, siis saab neid rakendada eri infokeskkondades ja eesmärkidel.

Enamasti peetakse oluliseks, et infopädevuse komponentide õpetamine oleks integreeritud või lausa peidetud õppeainetesse. Leidub ka seisukohti, et infopädevus võib olla omaette õppeaine, mille eest saab ainepunkte ja mis võiks ideaaljuhul olla integreeritud õppekavadesse (Owusu-Ansah, 2004). Meil on head näited mitmel erialal, kus koostöö infopädevuse õpetamisel kulgeb edukalt, kuid enamasti õppejõud ei teadvusta infopädevuse olemust ja vajalikkust. Selle saavutamise vajab harjutamist ja aega. Nii otsustasimegi kasutada võimalust, et seda tühimikku täita. Koostasime veebipõhise infopädevuse kursuse ja kasutasime edaspidi kõiki võimalusi, et seda eri õppekavadesse lisada.

Pilootkursus valmis 2006/2007. õa sügissemestriks ja koostöös toonase haridusteaduskonnaga õnnestus see ülikoolis vabaainena välja pakkuda.

Kursuse maht oli 1 EAP-d (26 t). Haridusteaduskond „laenas“ ka ainekoodi (HTHT.00.060), sest raamatukogul ei olnud ja ei ole siiani võimalik tasemeõppes oma ainekoodi kasutada ega ainepunkte välja anda.

Pilootkursuse koostasid ja viisid läbi Vilve Seiler ja Kärt Miil. Ilma igasuguse reklaamita leidsid 14 tudengit vabaaine ÖIS-ist üles. Kursuse tegemise kogemus oli ülimalt meeldiv ja osalejate tagasiside ääretult positiivne. See, et kõik tõesti toimus nagu kavandatud, julgustas jätkama.

Järgmisele kursusele 2007. aasta kevadsemestril registreerus juba 47 üliõpilast. Sellel kursusel olid õppija rollis ka kõik toonased erialareferendid, kes õppisid ise, said tagasisidet kursuse koostajatelt ja samal ajal juba juhendasid oma eriala tudengeid.

Kursust tehes selgus, et selle maht osutus realselt suuremaks. Haridusteaduskond kiitis heaks kursuse suurendamise 2 EAP-le (praegu 3 EAP-d) ja saime ka uue ainekoodi HTHT.00.102.

Alates 2008. aastast on kursus toimunud igal sügissemestril üleülikoolilise vabaainena bakalaureuse- ja magistriõppe tudengitele. 2008. aastal saime sellele filosoofiateaduskonna ajaloo ja arheoloogia instituudi ainekoodi FLAJ.00.051 ja 2009. aastal juba õigusteaduskonna avaliku õiguse instituudi ainekoodi OIAO.06.050. Õigusteaduskond loobus koostööst 2017. aastal ja sellest ajast alates oleme jätkanud sama ainekoodiga humanitaarteaduste valdkonna all.

2008. aastal sai „Infopädevuse alused“ aasta e-kursuse konkursil eripreemia *socialia* valdkonnas ja 2012. aastal e-kursuse kvaliteedimärgi.

Praeguseks on kursus toimunud 15 korda. Selle aja jooksul on vastutava õppejõu Vilve Seileri hoole all arvestuse saanud 2845 tudengit.

Miks e-kursus

E-kursusel on võimalik õpetada suuremat hulka üliõpilasi, see ei nõua ühtset aega ega ruumi. Pakkuda saab ulatuslikumat programmi, mida raamatukogust tavaliselt tellitav piiratud ajaga auditoorne koolitus ei võimalda. Selleks ajaks olid ülikoolis juba tööl haridustehnoloogid, tänu kellele oli olemas väga hea e-õppe tugi ja õppejõududele korraldati eri kursusi e-aine koostamise, õppe disainimise ning tuutoritöö korraldamise kohta. Samuti sai omandada haridustehnoloogilisi oskusi ja tekkis päris hea ettekujutus, millega e-kursuse loomisel tuleb arvestada. E-õppe keskkond ülikoolis oli siis WebCT, peagi vahetas selle välja Blackboard ja nüüd juba pikemat aega on kasutusel Moodle.

Sihtrühmad

Esialgu osalesid samal kursusel nii bakalaureuse-tudengid kui ka doktorandid. Kursus ongi nii kavandatud, et sellel saavad osaleda nii algajad kui ka kogemustega infootsijad. Õpimoodulid arvestavad erinevate õppijate vajadusi ning tuutorid juhendavad kõiki tudengeid individuaalselt. Eriti sobib kursus aga bakalaureuse- ja magistritudengitele, kellel on oma uurimisteema ning konkreetne infovajadus.

Kursuse sisu

E-kursuse „Infopädevuse alused“ eesmärk on tutvustada raamatukogu vahendusel leitavaid ja internetis vabalt kättesaadavaid kvaliteetseid inforessursse ja anda erialase teadusinformatsiooni otsimiseks teadmisi ning praktilisi oskusi.

Kursuse sisu tugineb kõrghariduse jaoks loodud Association of College and Research Libraries (ACRL) infopädevuse standarditele (American Association of College & Research Libraries, 2000),

ei haara neid aga täies mahus, vaid arvestab konkreetset situatsiooni ülikoolis. Tartu Ülikoolis on kõik teaduskonnad kehtestanud oma viitamise-reeglid, mis on teaduskondade kodulehtedel kättesaadavad ja neid õpetatakse ka teadustöö aluste või sarnastel kursustel. Meie kursus keskendub tulemuslikule infootsingule ja otsingutulemuste hindamisele, olulise teemana on sees ka plagiiaadi vältimine ning viidete haldamine Zotero abil.

Kursuse moodulid käsitlevad teadusinfo allikate tüüpe, infootsingu üldisi põhimõtteid (päringu koostamine, sõnaotsing, märksõnaotsing, märksõnastikud, registrid, otsingutulemustega tegelemine), mida saab kasutada erinevates otsingukeskkondades. Moodulid käsitlevad ka otsingut olulisemates teadusandmebaasides, teadusinfo otsingut internetis, infoallikate hindamist.

Kursus õpetab kasutama TÜ raamatukogu vahendusel kättesaadavaid inforessursse ning annab laiemaid infopädevusealaseid teadmisi. Eesmärk ei ole anda detailseid üksikute andmebaaside kasutusjuhendeid, vaid tutvustada eri andmebaaside tüüpe ja infootsingu üldiseid põhimõtteid, millest lähtudes on võimalik uusi andmebaase iseseisvalt tundma õppida ja kasutada.

Kursuse läbinud oskavad süstemaatiliselt otsida ja leida informatsiooni. Samuti suudavad nad hinnata info relevantsust ja kvaliteeti, kavandada infootsingu strateegiat ja kindlaks määrata konkreetsele eesmärgile vastavad infoallikad.

Kursus doktorantidele

2008. aasta alguses tuli ülikooli õppeosakonnast ettepanek luua erialainfo kursus doktorantidele. Ülikooli õppekomisjon kiitis heaks selle lisamise kõikidesse doktoriõppekavadesse valikainena. Paari nädalaga pidi valmima kursuse ainekava. Pöördusime kursusel „Infopädevuse alused“ osalenud doktorantide poole palvega hinnata kursuse sisu ja ülesandeid doktorandi vaatevinklist ning

sai kasulikke tagasisidet. Kuna ülikoolis oli juba mitmeid akadeemilise kirjutamise kursusi, keskendusime meie peamiselt efektiivsele infootsingule ja viidete haldamise oskustele. Kursuse ainekava koostamisel pidasime silmas nii algajate kui ka edasijõudnute vajadusi, sest doktorantide hulgas on neid, kel on õpingutes olnud pikem paus ja kes ei pruugi olla kursis elektroonilise infootsingu võimalustega. Tuli pakkuda ka ingliskeelset kursust. Moodle'is saab valida kursuse keele ja sellele vastavalt kuvatakse materjalid ning ülesanded.

Kursus „Sissejuhatus erialainfootsingusse“, praeguse ainekoodiga OIAO.06.051 (3 EAP-d), toimus esimest korda 2008. aasta kevadel ja osutus üsna populaarseks, sellele registreerus ligi 100 doktoranti. Kursuse keskmine osalejate arv oli kuni 2018. aastani 80 ringis. 2019. aastast alates on see kursus vabaaine, osalejate arv vähenes keskmiselt 50-ni, mis sobibki meie võimalustega rohkem. Kursuse algusaegadel oli erialareferente 13, praegu vaid viis.

2013. aastal pälvis kursus e-õppe kvaliteedimärgi ja oli aasta e-kursuse nominent.

Aastaid toimusid mõlemad kursused mudeli järgi, mis sai põhijoontes paika pandud 2006. aastal.

E-kursuse õppeprotsess

Kuna kursused on seotud isikliku infovajadusega ja iga osaleja enda uurimisteemaga, siis otsitakse kursusel selle kohta eri andmebaasidest ja internetist teavet. Õpitakse kasutama viidete haldamise vahendeid ja alates 2014. aastast tutvutakse doktorantide kursusel ka teadusandmete temaatikaga. Kursused toimuvad Moodle'i õpikeskkonnas ja on jaotatud nädalasteks mooduliteks. Iga nädala all on õppematerjalid, ülesannete juhendid, foorumid, kuhu esitatakse ülesanded ja saadakse tagasisidet. Lisaks on veel teadete ning küsimuste ja vastuste foorumid. Nõu ja abi seoses kursusega saab kogu aeg küsida.

Õppematerjalid olid alguses kinnises õpikeskkonnas. Kui ülikoolis võeti kasutusele Sisu@UT veebilehestike keskkond, hakkasime ka meie seda kasutama. Õppematerjalid on nüüd avalikud, neid on seal hea muuta ja linkida erinevatele kursustele. Õppematerjalid on raamatukogu kodulehel kõigile väljas ja ülikooli õppejõud saavad neid oma kursustel soovi korral kasutada.

Kursusel rakendatakse aktiivõppe meetodeid. Õppijad töötavad iseseisvalt, nad loevad õppematerjale ja teevad kursuse kavast lähtudes oma uurimisteema kohta infootsingu harjutusi ning saavad tuutorilt tagasisidet. Kursuse lõpuks on nad saanud ülevaate kõikidest käsitletud andmebaasidest, on kogunud endale teemakohaseid artikleid ja raamatuid ning on õppinud, kuidas eksportida valitud kirjed viidete haldurisse ja kuidas selle abil koostada bibliograafiat.

Kursused põhinevad konstruktivistlikul õpikäsitlusel, mille kohaselt õppijad kasutavad tegevusi uute teadmiste loomiseks. Õppeprotsessis peavad õpilajad, õpitegevused ja hindamismeetodid olema kooskõlas, et toimuks sügav õppimine. See on konstrukttiivne sidusus ja selle järgi on väga oluline, mida õppijad teevad tulemuste saavutamiseks ja kuidas neid kontrollitakse ja hinnatakse (Biggs & Tang, 2007). Meil on kursuse õpitegevused ühtlasi ka hindamisülesanded, mis suurendavad veelgi sidusust. Iga õppijale jäetakse vabadus konstrueerida oma teadmisi omal viisil, see sõltub õppija motivatsioonist ja eesmärkidest ning uued teadmised lisanduvad sellele, mida õppija juba teab ja millised on tema varasemad infootsingu kogemused.

Õppijad on jagatud erialastesse rühmadesse ja iga rühma tuutoriks on erialainfo spetsialist, kes annab iga õppija töödele individuaalset tagasisidet. Nii esitatud ülesanded kui ka tuutori kommentaarid postitatakse vastavatesse foorumitesse, kus nad on kõigile osalejatele nähtavad, nende lugemine ja kaasõppijate mõttekäikude jälgimine koos tuutori antud kommentaaridega annab õppimisele olulise lisaväärtuse. Siin avaldub ka üks e-õppe eeliseid, sest lühikestel auditoorsetel koolitustel ei ole

võimalik anda ega ka saada nii palju tagasisidet tudengite omandatud teadmiste ning oskuste kohta.

Tagasiside andmine on üsna aeganõudev ülesanne, see peab olema edasiviiv ja õppijat toetama. Nõuandev tagasiside on eriti väärtuslik õppeprotsessi jooksul, sest see motiveerib ja aitab saavutada paremaid tulemusi. Tavaliselt on ühel juhendajal 10–15 juhendatavat ja see ongi optimaalne arv.

Olulisel kohal õppetöös on refleksioon. Kõikides otsinguharjutustes analüüsivad õppijad saadud tulemusi ja oma otsistrateegiat ning viimases töös teevad kokkuvõtte kursusel õpitust ja reflekteerivad oma õppeprotsessi ja edusamme.

Et teada saada, kas raamatukogu poolt pakutav e-kursus vastab üliõpilaste ootustele ja vajadustele, tegime kursuse „Infopädevuse alused“ osalejate tagasiside ja refleksioonide sisuanalüüsi, kasutades kvalitatiivse andmeanalüüsi tarkavara ATLAS.ti. Selle tulemusi esitlesime 2011. aastal LIBER-i konverentsil ja avaldasime artikli ajakirjas Liber Quarterly (Seiler et al., 2012).

Kursuse ülesannete sidumine iga tudengi enda uurimisteedega õigustab end, sest võimaldab koguda oma uurimistöö jaoks vajalikku materjali ning hoiab õppija motivatsiooni üleval kogu kursuse jooksul. Tudengid väärtustavad kursusel saadud teadmisi ka laiemalt, nt töö- ning tavaelus huvipakkuva info leidmisel.

Kursus sobib infopädevuse õpetamiseks erinevate erialade ja eel-teadmistega üliõpilastele, sest igale õppijale pööratakse rohkem ja võrdsemat tähelepanu, kui see oleks võimalik kontaktkoolituse ajal.

Selleks et infopädevuse õpetamine oleks tulemuslik ja üliõpilase jaoks väärtuslik, ei pea see tingimata olema seotud mõne teise aine õpetamisega. Küll aga peaks see olema seotud üliõpilase õpitava erialaga nii, et võimaldab tal kursuse jooksul oma teemaga tegeledes omandada õpingute läbimiseks vajalikud infootsingu oskused ja kogemused. E-õpe kui vahend võimaldab infopädevuse vajalikkust ülikoolis teadvustada ja seda üleülikooliliselt õpetada ning õppeainete ja õppekavadega seostada.

Kursuse sisu ja korraldust hindavad ka doktorandid.

„Kokkuvõttes üks praktilisemaid ja kasutajamugavamaid kursusi, kus seni olen osalenud, ning tänuväärset kasutatav teistes õppeainetes.“

„Kokkuvõttes üks praktilisemaid ja kasutajamugavamaid kursusi, kus seni olen osalenud, ning tänuväärset kasutatav teistes õppeainetes.“

„Oma õpingute jooksul ei olegi ma varem selliseid teste kohanud – tundsin, et testide tegemine aitas ainet õppida ja ei olnud pelgalt kontrollimiseks.“

„Leian, et see kursus on ehe näide sellest, kui hästi toimib e-õpe.“

„Mulle väga meeldis kursuse ülesehitus ja ma tundsin, et see toetas mind kui iseseisvat tudengit. Nautisin sellega kaasnevat vabadust, et saan ise valida, kus ning millal õppetööga tegelen.“

„Tunnen, et mulle ei paku enam ärevust suurtes andmebaasides infootsingu lainel surfamine.“

Igal aastal kordub erinevas vormis nõuanne, et „teaduskonnad/ instituudid võiksid seda ainekursust magistri- ja doktoritaseme üliõpilastele tungivalt soovitada võtta seda kohe esimesel aastal“.

E-õppe vormis õpetamine sobib ka erialareferentidele, kes saavad seda teha paindlikult muude tööülesannete kõrvalt.

Enne infopädevuskursust ei olnud kõikidel erialareferentidel infopädevuse õpetamise kogemust, kuid kursuse kontseptsiooni järgi pidid kõik referendid hakkama tudengeid juhendama. Seega mitte ainult tudengid ei õppinud üksteise harjutustest ja kommentaaridest, vaid ka tuutorid. Nii arenesid needki erialareferendid, kes end esialgu õpetamisel ebakindlamalt tundsid, infopädevuse spetsialistideks ja koolitajateks.

E-kursus koolidele

2009. aastal lisandus uus sihtrühm: õpetajad ja õpilased. Riiklik õppekava näeb ette, et gümnaasiumiastmes tuleb kirjutada uurimistöö, mille koostamiseks peavad õpilased suutma leida usaldusväärseid infoallikaid. Võib arvata, et tänapäeva noored – digitaalsed pärismaalased – on infopädevad, kuid uuringud näitavad, et päris nii see ei ole (Deursen & Diepen, 2013). Puudu jääb infoanalüüsi oskusest ja ka õpetajad ei ole nii kompetentsed juhendama õpilaste infootsinguid. Partnerkoolideks selles projektis olid Tartu Mart Reiniku Gümnaasium, Miina Härma Gümnaasium ja Hugo Treffneri Gümnaasium. Koos õpetajate esindajatega arutasime õppematerjalide sobivust ja panime paika kursuse korralduse. Põhijoontes jäi mudel samaks. Väike proovikivi oli uus e-õppe keskkond Moodle. 2009. aasta sügisel toimus raamatukogus pidulik e-kursuse „Infopädevus ehk miks Google'ist ei piisa“ (P2AV.TK.195, 2 EAP-d) avamine, kus osales ka riigikogu esimees Ene Ergma. Selle kursuse vastutav õppejõud oli Kärt Miil.

Esimesel kursusel osalesid õpetajad. Järgmisel kursusel hakkas osa neist tuutoritena juhendama oma kooli õpilasi. Samal kursusel õpetasid erialareferendid jälle uusi õpetajaid. Nii õppisid igal kursusel, küll eraldatud rühmades, koos Eesti eri maakondade õpilased ja õpetajad ning lisandus ka uusi õpetajatest tuutoreid. Kursus sai 2010. aastal Eesti teaduse populariseerimise auhinna riiklikul konkursil ergutuspreemia kategoorias „Parim uus algatus teaduse ja tehnoloogia populariseerimisel“ ja 2014. aastal sai e-õppe kvaliteedimärgi.

MOOC

2016. aastal tuli ülikooli õppeprorektorilt ettepanek koostada infopädevuse MOOC. Vaba juurdepääsuga e-kursus ehk MOOC (Massive Open Online Course) on avatud registreerimisega täielikult veebipõhine kursus, millel saavad kõik tasuta osaleda. Ülikoolis oli siis juba olemas umbes 20 sellist kursust ja raamatukogu nägi siin võimalust ennast kui infopädevuse koolitajat laiemale üldsusele tutvustada. See kattus ka raamatukogu missiooniga toetada elukestvat õpet. Viisime end kurssi, milline üks MOOC peaks olema ja juba e-kursuse „MOOC – miks, kellele ja kuidas“ ajal hakkasime oma õppeainet looma. MOOC-i töörühma kuulusid Kärt Miil, Signe Bachmann, Kadi Kass, Lilian Neerut ja Vilve Seiler. Eestvedaja oli varalahnunud Kärt Miil, kes lõi kursuse struktuuri ja esimesed õppevideod Panopto tarkvaraga ning innustas ka teisi katsetama. Lõpuks saime kõik Panoptoga videote tegemisega hakkama.

MOOC-i luues pidasime põhishüperühmana silmas gümnaasiumiõpilasi, kes peavad koostama uurimistööd, õpetajaid, kes neid töid juhendavad ja raamatukoguhoidjaid üle Eesti, kelle poole õpilased tihti küsimustega pöörduvad. Kursus sobib kõigile, kes soovivad arendada infopädevust, et olla osavamad vajaliku info leidmisel.

Kõik kursuse materjalid ja enesetestid koos tagasisidega on vabalt kättesaadavad. Õppematerjalid on koostatud selliselt, et iga õppur saab hakkama. Need, kes soovivad kursuse läbimise kohta tunnistust, peavad registreeruma Moodle'is toimuvale kursusele.

Esimene täienduskoolituskursus MOOC „Info-pädevus“ raamatukogu ainekoodiga (P1RT.TK.001, 1 EAP) toimus Moodle'is esimest korda 2017. aasta kevadel, teist korda 2018. aasta kevadel ja sealt edasi sügiseti, sest nii sobis koolidele rohkem. Esimesele kursusele registreerus üle Eesti 372 osalejat eri eluvaldkondadest. Neist 65% lõpetas ja sai TÜ täienduskoolituse digitaalse tunnistuse. See oli hea tulemus, ülikooli keskmine oli 50% ringis.

MOOC-id on reeglina nelja nädala pikkused, ja nii meilgi. Igal nädalal on üks teemade plokk, mille all mitu alateemat. Teemad algavad uurimistöö teema valimisest ja täpsustamisest, käsitletakse päringu koostamist ja teemakohase andmebaasi leidmist. Tutvustatakse tähtsamaid Eesti andmebaase, ühisotsingut rahvusvaheliselt tuntud teadusandmebaasides (EBSCO) ja teadusinfo leidmist internetist. Õpitakse hindama info usaldusväärsust ja selle eetilist kasutamist, eriti plagiiaadi vältimist.

Iga alateema kohta on lühikesed õppevideod ja/või tekstilised õppematerjalid. Õppematerjalid moodustavad sisupaketi, mis on veebis vabalt kättesaadav aadressil sisu.ut.ee/infootsitugi. Õppematerjalide juures on tagasisidega enesetestid, mis aitavad omandatud teadmisi kinnistada ja infootsingu oskusi harjutada.

Moodle'i kursusel tuleb sooritada kaks hindelist testi, millega kontrollitakse õppematerjali tundmist ja otsingute tegemise oskust. Teste saab sooritada korduvalt, test on arvestatud, kui tulemus on 90%. Testiküsimuste koostamine õpiväljundite saavutamise kontrollimiseks oli aga päris keeruline.

Suhtlemiseks, murede ja küsimuste jaoks on kursusel erinevad foorumid. Nii saab konkreetse nädala teemaga seotud foorumis küsimusi esitada ja kursuse tuutoritelt või õpingukaaslastelt vajadusel nõu küsida.

Arvestuseks tuleb sooritada kõik kohustuslikud testid – kokku kaheksa. Kursuse läbinud saavad 1 EAP-d ning Tartu Ülikooli digitaalse tunnistuse, mis saadetakse e-kirjaga. MOOC-i on viie aasta jooksul lõpetanud 2248 õppijat.

2021. aastal kehtestasime kursusele väikese osalemistasu ja ei saa enam kasutada nimetust MOOC, vaid e-täienduskoolituskursus. Kohe vähenes ka registreerumine kursusele, keskmine lõpetajate arv on 90 ringis.

„Selle peaks kindlasti iga esmakursuslane oma tunniplaani lisama.”

„Leian, et kursus on nii kasulik, et võiks esmakursuslastele lausa kohustuslik olla.”

2019. aastast alates on toimunud eraldi infopädevuse e-kursus Hugo Treffneri Gümnaasiumile ja alates 2021. aastast Miina Härma Gümnaasiumile.

Baaskursuse „Infopädevuse alused“ uuendused

MOOC-i suur populaarsus ja läbiviimise kogemus andsid idee kursuse „Infopädevuse alused“ muutmiseks. Vähenenud koosseisu tõttu ei olnudki enam võimalik selle kursusega vanamoodi jätkata. 2017. aasta sügisel sai teoks vahepealne variant, ühel nädalal tuli osalejatel ikka teha EBSCO Discoverys otsinguid oma teema kohta ja tuutorid andsid kõigile personaalset tagasisidet. Praegu saavad õppijad kahel nädalal valida, kas sooritada test või teha infootsinguid oma teema kohta ja saada individuaalset tagasisidet. Samuti on kohustuslik viidete halduri Zotero kasutamise ülesanne, mida tuleb ka tuutoritel lugeda ja hinnata nagu ka refleksiooniülesannet kursuse lõpus. Selgus, et õppijatele meeldivad testid ja valikülesannete puhul eelistatakse valdavalt teste. Väljakutseks sai selliste testide koostamine, mis ei kontrolli ainult teadmisi, vaid ka õpiväljundites kirjeldatud oskusi. Kursusel on 11 testi, kus on kokku koos küsimuste variantidega ca 150 küsimust. Tore, et tudengid neid oma tagasisides väärtustavad.

„Oma õpingute jooksul ei olegi ma varem selliseid teste kohanud – tundsin, et testide tegemine aitas ainet õppida ja ei olnud pelgalt kontrollimiseks.”

Uuenenud kursuse „Infopädevuse alused“ tagasiside on jätkuvalt valdavalt positiivne. Kiidetakse kursuse ülesehitust, õppetöö korraldust ja õpikogemust.

„Leian, et see kursus on ehe näide sellest, kui hästi toimib e-õpe.”

„Mulle väga meeldis kursuse ülesehitus ja ma tundsin, et see toetas mind kui iseseisvat tudengit. Nautisin sellega kaasnevat vabadust, et saan ise valida, kus ning millal õppetööga tegelen.”

„Tunnen, et mulle ei paku enam ärevust suurtes andmebaasides infootsingu lainel surfamine.”

E-õpe on aidanud tõsta infopädevuse õpetamise kvalitatiivselt kõrgemale tasemele, võimaldades hõlmata suuremat üliõpilaste hulka ja hinnata paremini nende teadmisi. Infopädevuse õpetamisel osutus see sobivaks õppevormiks just oma paindlikkuse tõttu – annab võimaluse aega planeerida, ent nõuab enesedistsipliini ja motiveeritust.

Kursusel osalejad on soovitanud seda rohkem reklaamida ja igal aastal kirjutatakse, et kursus võiks olla õppekavades kohustuslik aine.

„Selle peaks kindlasti iga esmakursuslane oma tunniplaani lisama.“

„Leian, et kursus on nii kasulik, et võiks esmakursuslastele lausa kohustuslik olla.“

Kursus „Infopädevuse alused“ on praegu valikaine sotsiaalvaldkonna bakalaureuseõppekavades „Humanitaar- ja sotsiaalainete õpetamine põhikoolis“ ja „Kutseõpetaja“; magistriõppekavades „Kogukondade arendamine ja sotsiaalne heaolu“ ja „Õigusteadus“; humanitaarvaldkonna magistriõppekavas „Kultuurikorraldus“; loodusteaduste bakalaureuseõppekavas „Informaatika“. Esimest

korda on kursus lisatud ka kohustuslikuks aineks – sotsiaalvaldkonna rakenduskõrgharidusõppe õppekavas „Infokorraldus“ ja magistriõppekavas „Muutuste juhtimine ühiskonnas“. Kursusel osaleb praegu rekordarv tudengeid – 495.

Raamatukogu pakub jätkuvalt kõigile bakalaureuse- ja magistriõppe üliõpilastele igal sügissemestril kursust „Infopädevuse alused“, doktorantidele igal kevadsemestril kursust „Sissejuhatus erialainfootsingusse“ ning kõigile huvilistele täienduskoolituskursust „Infopädevus“. Kõigi kursuste sisu ja vormi tuleb pidevalt kaasajastada.

Kirjandus

American Association of College & Research Libraries (2000). ACRL standards: Information Literacy Competency Standards for Higher Education. *College & Research Libraries News*, 61 (3), 207–215. DOI: [10.5860/crln.61.3.207](https://doi.org/10.5860/crln.61.3.207).

Biggs, J., Tang, C. (2007). *Teaching for Quality Learning at University: What the Student Does*. 3rd ed. Berkshire: Open University Press.

Deursen, A. V., Diepen, S. V. (2013). Information and Strategic Internet Skills of Secondary Students: A Performance Test. *Computers & Education*, 63, 218–226.

Owusu-Ansah, E. K. (2004). Information Literacy and Higher Education: Placing the Academic Library in the Center of a Comprehensive Solution. *The Journal of Academic Librarianship*, 30 (1), 3–16.

Seiler, V., Miil, K., Lepik, K. (2012). How to Fit Teaching of Information Literacy in with Students' Needs: An On-line Credit Course Model from the University of Tartu Library. *LIBER Quarterly: The Journal of the Association of European Research Libraries*, 22 (1), 42–63. DOI: [10.18352/lq.8040](https://doi.org/10.18352/lq.8040)

Artiklid e-kursuste kohta

Seiler, V., Miil, K. (2009). E-learning – Brücke zwischen Bibliothek und Universität. Vermittlung von Informationskompetenz an der UB Tartu. *Bibliothek Forschung und Praxis*, 33 (1), 69–77. DOI: [10.1515/bfup.2009.006](https://doi.org/10.1515/bfup.2009.006).

Seiler, V. (2010). Challenges in Teaching Information Literacy in Online Courses. *Qualitative and Quantitative Methods in Libraries*. World Scientific, 198–204. DOI: [10.1142/9789814299701_0027](https://doi.org/10.1142/9789814299701_0027).

Seiler, V., Miil, K. (2011). Infopädevus e-õppe teel: Tartu Ülikooli Raamatukogu mudel. *Raamatukogu*, 6, 26–29.

Seiler, V., Miil, K., Lepik, K. (2012). How to Fit Teaching of Information Literacy in with Students' Needs: An On-line Credit Course Model from the University of Tartu Library. *LIBER Quarterly: The Journal of the Association of European Research Libraries*, 22 (1), 42–63. DOI: [10.18352/lq.8040](https://doi.org/10.18352/lq.8040).

Lepik, K., Seiler, V., Miil, K. (2014). The Win-win Game of Information Literacy Education: Subject Librarians Tutoring Information Literacy Online Course for Doctoral Students. *Qualitative and Quantitative Methods in Libraries*, 3 (4), 843–856.